

Ecologisch onderzoek

Poelwijkstraat e.o. in Arnhem

Dit rapport is gedrukt op
100% FSC-papier

december 2024
rapportnummer: 231862

Colofon

Titel:

Ecologisch onderzoek
Poelwijkstraat e.o. in Arnhem

In opdracht van:

Woningcorporatie Stichting Vivare
T.a.v. [REDACTED]
Meander 825
6825 MH ARNHEM

Uitgevoerd door:

Ecochore Natuurtechniek
Ruiterweg 8
7152 DE EIBERGEN
T 06-[REDACTED]
E info@ecochore.nl
I www.ecochore.nl

Auteur:

Collegiale toetsing: [REDACTED]

Datum:

december 2024

Status:

definitief

Foto voorzijde:

huismus, gewone grootoorvleermuis, gierzwaluw
en deel van het plangebied

Correspondentie door Ecochore Natuurtechniek vindt uitsluitend plaats op digitale wijze of op FSC/PEFC gecertificeerd papier.

Ecochore Natuurtechniek werkt samen met
JIVO-Natuurtechniek aan versterking van natuur en landschap

INHOUD

INHOUD	2
1. AANLEIDING EN DOEL	1
2. BESCHRIJVING PLANGEBIED EN GEPLANEDE ACTIVITEITEN	2
2.1 GEBIEDSBESCHRIJVING.....	2
2.2 VOORGENOMEN INGREPEN	2
3. INVENTARISATIEOPZET	3
3.1 ONDERZOEKSMETHODIEK QUICKSCAN NATUURTOETS	3
3.2 HUISMUSONDERZOEK	3
3.3 GIERZWALUWONDERZOEK.....	4
3.4 VLEERMUISONDERZOEK	5
3.3 VOLLEDIGHEID INVENTARISATIE	6
4. ONDERZOEKSRÉSULTATEN.....	7
4.1 FLORA	7
4.2 (BROED)VOGELS	7
4.3 HERPETOFAUNA EN VISSÉN	9
4.4 ZOOGDIEREN.....	10
4.5 ONGEWERVÉLDÉN	12
4.6 INVASIEVE EXOTEN	12
5. TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING.....	13
5.1 ALGEMEÉN	13
5.2 FLORA	14
5.3 (BROED)VOGELS	14
5.4 HERPETOFAUNA EN VISSÉN	15
5.5 ZOOGDIEREN.....	15
5.6 ONGEWERVÉLDÉN	16
5.7 SPECIFIEKE ZORGPLICHT	16
6. SAMENVATTING EN CONCLUSIE	18
GERAADPLEEGDE BRONNEN	20
BIJLAGEN	21
BIJLAGE 1 – ADRESSENLIJST WONINGEN PLANGEBIED	22
BIJLAGE 2 – VERSPREIDINGSKAART VLEERMUIZEN.....	26
BIJLAGE 3 - TOELICHTING OMGEVINGSWET	27

1. AANLEIDING EN DOEL

Woningcorporatie Vivare heeft plannen om energetische maatregelen uit te voeren bij 162 woningen in de bebouwde kom van Arnhem. Voor de geplande activiteiten is het noodzakelijk een toetsing uit te voeren in het kader van Flora- en Fauna-activiteiten Omgevingswet. In en aan gebouwen en de directe omgeving hiervan kunnen verblijfplaatsen aanwezig zijn van beschermde soorten. Ook kan er sprake zijn van beschermde (muur)flora. Om dit in kaart te brengen is het uitvoeren van een quickscan natuuronderzoek noodzakelijk. Een quickscan natuuronderzoek heeft als doel in te schatten of er binnen de invloedssfeer van de geplande activiteiten plant- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn, die volgens de natuurbescherming onder de Omgevingswet een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve effecten kunnen ondervinden door de voorgenomen ingrepen.

Om aan de zorgplicht te kunnen voldoen, die gesteld wordt in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) - onderdeel soortenbescherming, is aan Ecochore Natuurtechniek opdracht gegeven voor de uitvoering van een quickscan natuuronderzoek om zo de mogelijk negatieve effecten op flora en fauna in kaart te brengen. Middels een quickscan wordt een indruk verkregen van de mogelijke waarden van een plangebied voor flora en fauna en kan worden beoordeeld of voldoende verspreidingsgegevens van mogelijk aanwezige beschermde dieren en planten voorhanden is of dat nader onderzoek noodzakelijk wordt geacht. Voor het plangebied is op basis van expert judgement vastgesteld dat aanvullend onderzoek naar huismus, gierzwaluw en gebouwbewonende vleermuizen noodzakelijk is om vast te stellen of deze soort(groep)en aanwezig zijn in de woningen. Dit rapport beschrijft de bevindingen en consequenties van het uitgevoerde quickscan natuuronderzoek en het aanvullend onderzoek naar huismus, gierzwaluw en vleermuizen.

2. BESCHRIJVING PLANGEBIED EN GEPLANE ACTIVITEITEN

In dit hoofdstuk wordt een beschrijving van het plangebied en de geplande werkzaamheden weergegeven.

2.1 GEBIEDSBESCHRIJVING

Het plangebied is gelegen in de bebouwde kom van Arnhem. Het betreft 162 woningen die zijn gelegen binnen de complexen 1275 en 1482. Het betreft woningen aan de Dukenburgstraat, Nijenbeeklaan, Staverdenstraat, Engelenburgstraat, Cannenburglaan en Poelwijkstraat (zie figuur 1). In bijlage 1 is de adressenlijst van de betreffende woningen weergegeven. Het plangebied ligt in de stedelijke omgeving van Arnhem, in de wijk Presikhaaf. Deze wijk ligt in het zuidoosten van de stad. De directe omgeving van het plangebied bestaat uit huizenblokken met bijbehorende tuinen, bosschages en bomenrijen, gazonstroken, sloten, openbare verharding en een volkstuintencomplex.

De 162 woningen betreffen meerlaagse appartementencomplexen met gemetselde gevels en platte daken voorzien van bitumen dakbedekking. Het betreft vier complexen, gesitueerd op enige afstand van elkaar in de woonwijk Presikhaaf.

Zie voor gebiedsligging figuur 1.

Figuur 1: Ligging van het plangebied: links de ligging binnen de regio (groen omkaderd) en rechts de ligging van het plangebied (rood). Bron luchtfoto: PDOK.

2.2 VOORGENOMEN INGRENEN

Woningcorporatie Vivare heeft plannen om energetische maatregelen uit te voeren bij 162 woningen in de bebouwde kom van Arnhem.

De werkzaamheden kunnen worden aangemerkt als Ruimtelijke ingrepen en Ontwikkelingen. Op deze definitie is de afweging in het kader van de Omgevingswet (hoofdstuk 4) gebaseerd.

3. INVENTARISATIEOPZET

Dit hoofdstuk beschrijft de onderzoeksmethode voor de quickscan natuurtoets en het aanvullend onderzoek naar huismus, gierzwaluw en gebouwbewonende vleermuizen. In het aanvullend onderzoek is beoordeeld of nestlocaties van huismus en gierzwaluw en/of verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn en welke consequenties de werkzaamheden hebben op de feitelijke locaties en het duurzaam voortbestaan van de lokale populatie en individuen.

3.1 ONDERZOEKSMETHODIEK QUICKSCAN NATUURTOETS

Iedere dier- en plantgroep heeft zijn eigen methode van inventarisatie om zo een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de betekenis van het gebied voor de betreffende soorten of groepen. Om een inschatting te kunnen maken over de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten en het eventuele effect van de geplande activiteiten op beschermde soorten is een quickscan natuuronderzoek uitgevoerd. Hiervoor is een eenmalig veldbezoek uitgevoerd. Er is zowel globaal gekeken naar de daadwerkelijk aanwezige flora en fauna, als naar de mogelijke waarden die het gebied herbergt voor beschermde soorten die middels een éénmalig veldbezoek niet kunnen worden vastgesteld. Tijdens het onderzoek zijn de aanwezige ecotopen intensief geïnspecteerd op aanwijzingen van beschermde of Rode Lijstgenoteerde flora en fauna. Waar nodig is gebruik gemaakt van een verrekijker.

Als aanvulling op het veldbezoek zijn verspreidingstabellen en verspreidingsatlassen, met waarnemingen van de locatie en directe omgeving, geraadpleegd op het voorkomen van beschermde of Rode Lijstgenoteerde soorten van de afgelopen 10 jaar.

Aan de hand van de resultaten van het quickscan natuuronderzoek kan worden aangegeven of nadere inventarisaties noodzakelijk zijn of dat redelijkerwijs kan worden aangenomen dat de effecten op aanwezige (beschermde) flora en fauna geen bedreiging opleveren en of omgevingsvergunningen in het kader van de Omgevingswet noodzakelijk zijn.

Het veldbezoek is gecombineerd met het gericht onderzoek naar de huismus (zie tabel 1).

Bezoekdata	Begintijd	Weergesteldheid
23-05-2024	Ochtend	bewolking 8/8, droog, windkracht 3 Bft, 10 °C

Tabel 1: Bezoekdata en specificaties.

3.2 HUISMUSONDERZOEK

De huismus is een soort die in Nederland in de meeste gevallen in gebouwen broedt en waarvan de nestlocaties jaarrond beschermd zijn. Voor de huismus is beoordeeld dat er mogelijk geschikte nestruimten onder de dakpannen van de woningen aanwezig zijn. De aan- of afwezigheid van broedende huismussen kan voldoende aannemelijk worden gemaakt middels twee gerichte veldbezoeken in de periode 1 april tot en met 15 mei of drie gerichte veldbezoeken in de periode 10 maart tot en met 20 juni. Conform het Kennisdocument Huismus moet er minimaal 10 dagen tussen de veldbezoeken zitten (zie tabel 2). De inventarisatie moet bij voorkeur 's ochtends en onder gunstige weersomstandigheden plaatsvinden.

Ronde	Bezoekdata	Starttijd	Weergesteldheid
Huismus ronde 1	23-04-2024	ochtend	bewolking 8/8, droog, windkracht 3 Bft, 10 °C
Huismus ronde 2	08-05-2024	ochtend	bewolking 3/8, droog, windkracht 2 Bft, 12 °C

Tabel 2. Onderzoeksinspanning huismus.

Voor huismussen is gezocht naar territoriale mannetjes of nestindicerend gedrag zoals slepen met nestmateriaal, voervluchten of jonge vogels in directe relatie tot de gebouwen.

3.3 GIERZWALUWONDERZOEK

De gierzwaluw is een soort die in Nederland uitsluitend in gebouwen broedt en waarvan de nestlocaties jaarrond beschermd zijn. De woningen binnen het plangebied zijn geschikt als nestlocatie voor de gierzwaluw. De aan- of afwezigheid van broedende gierzwaluwen kan aangetoond worden middels gericht onderzoek in de periode 1 juni – 15 juli. Binnen deze periode zijn, conform het Kennisdocument Gierzwaluw, drie avondbezoeken uitgevoerd, met een tussenliggende periode van minimaal 10 dagen. Door de omvang van het plangebied bestond een onderzoeksrunde uit meerdere bezoeken of is het onderzoeksgebied met meerdere personen tegelijkertijd onderzocht (zie tabel 3). Het onderzoek is bij gunstige weersomstandigheden uitgevoerd.

Ronde	Bezoekdata	Starttijd	Weergesteldheid
Gierzwaluw avondronde 1	22-05-2024	1,5 uur voor zonsondergang	bewolking 6/8, droog, windkracht 2 Bft, 14°C
Gierzwaluw avondronde 1	29-05-2024	1,5 uur voor zonsondergang	bewolking 3/8, droog, windkracht 1 Bft, 15°C
Gierzwaluw avondronde 1	30-05-2023	1,5 uur voor zonsondergang	bewolking 2/8, droog, windkracht 1 Bft, 16°C
Gierzwaluw avondronde 2	18-06-2024	1,5 uur voor zonsondergang	bewolking 5/8, droog, windkracht 1 Bft, 17°C
Gierzwaluw avondronde 2	20-06-2024	1,5 uur voor zonsondergang	bewolking 3/8, droog, windkracht 0 Bft, 21°C
Gierzwaluw avondronde 2	22-06-2024	1,5 uur voor zonsondergang	bewolking 3/8, droog, windkracht 1 Bft, 22°C
Gierzwaluw avondronde 3	13-07-2024	1,5 uur voor zonsondergang	bewolking 4/8, droog, windkracht 1 Bft, 18°C
Gierzwaluw avondronde 3	14-07-2024	1,5 uur voor zonsondergang	bewolking 1/8, droog, windkracht 0 Bft, 23°C
Gierzwaluw avondronde 3	15-07-2024	1,5 uur voor zonsondergang	bewolking 1/8, droog, windkracht 0 Bft, 25°C

Tabel 3. Onderzoeksinspanning gierzwaluw.

Het onderzoek is uitgevoerd middels een visuele en auditieve inventarisatie waarbij gebruik is gemaakt van verrekijker en indien nodig een spiegeltje, endoscoop en geluidsnabootsing. Hierbij is gelet op nestindicerend gedrag, zoals in- en uitvliegende dieren, roepende dieren vanuit nestlocaties, aantikken van gevels en laag gierende vogels langs de woningen. De bezoeken zijn lopend en postend bij woningen uitgevoerd.

3.4 VLEERMUISONDERZOEK

Voor het vleermuisonderzoek is als basis het vleermuisprotocol gehanteerd dat in het voorjaar van 2009 is opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus en herzien in 2021. Gezien de locatie en de te verwachten gebouwbewonende soorten, zijn conform het vleermuisprotocol, 6 bezoeken uitgevoerd (zie tabel 2). Tijdens deze bezoeken is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van vleermuizen in relatie tot de aanwezige gebouwing.

Tijdens 3 voorjaarsronden (mei-juli) is specifiek onderzoek verricht naar de aanwezige zomer- en kraamverblijfplaatsen. De twee najaarsronden (augustus-september) zijn dan gericht op het in kaart brengen van baltsende dieren en paarplaatsen. De bebouwing is geschikt als massawinterverblijf voor de gewone dwergvleermuis. Om die reden is hier specifiek onderzoek naar verricht middels een extra avondronde in augustus. In verband met de omvang van het plangebied is het veldwerk met meerdere personen uitgevoerd. Als vuistregel hiervoor geldt: als vanuit één positie meer dan een kwart van het onderzoeksgebied niet valt te (over)zien of te beluisteren, moet een extra waarnemer ingeschakeld worden. Daarbij geldt voor die extra waarnemer weer dezelfde regel totdat het hele onderzoeksgebied goed in beeld is.

Ronde	Bezoekdata	Starttijd	Weergesteldheid
Ochtendronde zomer- en kraamverblijven	12-07-2024	2,5 uur voor zonsopkomst	Bewolking 8/8, droog, windkracht 1 Bft, 15°C
Ochtendronde zomer- en kraamverblijven	14-07-2024	2,5 uur voor zonsopkomst	Bewolking 0/8, droog, windkracht 0 Bft, 14°C
Avondronde zomer- en kraamverblijven 1	22-05-2024	zonsondergang	bewolking 6/8, droog, windkracht 2 Bft, 14°C
Avondronde zomer- en kraamverblijven 1	29-05-2024	zonsondergang	bewolking 3/8, droog, windkracht 1 Bft, 15°C
Avondronde zomer- en kraamverblijven 1	30-05-2024	zonsondergang	bewolking 2/8, droog, windkracht 1 Bft, 16°C
Avondronde zomer- en kraamverblijven 2	18-06-2024	zonsondergang	bewolking 5/8, droog, windkracht 1 Bft, 17°C
Avondronde zomer- en kraamverblijven 2	20-06-2024	zonsondergang	bewolking 3/8, droog, windkracht 0 Bft, 21°C
Avondronde zomer- en kraamverblijven 2	22-06-2024	zonsondergang	bewolking 3/8, droog, windkracht 1 Bft, 22°C
Avondronde zomer- en kraamverblijven 3	13-07-2024	zonsondergang	bewolking 4/8, droog, windkracht 1 Bft, 18°C
Avondronde zomer- en kraamverblijven 3	14-07-2024	zonsondergang	bewolking 1/8, droog, windkracht 0 Bft, 23°C
Avondronde zomer- en kraamverblijven 3	15-07-2024	zonsondergang	bewolking 1/8, droog, windkracht 0 Bft, 25°C
Massawinterverblijven	10-08-2024	midnacht	Bewolking 8/8, droog, windkracht 2 Bft, 19°C
Paar- en baltsverblijven ronde 1	27-08-2024	zonsondergang	Bewolking 0/8, droog, windkracht 3 Bft, 25°C
Paar- en baltsverblijven ronde 1	28-08-2024	zonsondergang	Bewolking 0/8, droog, windkracht 0 Bft, 19°C
Paar- en baltsverblijven ronde 1	29-08-2024	zonsondergang	Bewolking 0/8, droog, windkracht 2 Bft, 27°C
Paar- en baltsverblijven ronde 2	17-09-2024	zonsondergang	Bewolking 4/8, droog, windkracht 0 Bft, 20°C
Paar- en baltsverblijven ronde 2	18-09-2024	zonsondergang	Bewolking 6/8, droog, windkracht 0 Bft, 18°C
Paar- en baltsverblijven ronde 2	19-09-2024	zonsondergang	Bewolking 6/8, droog, windkracht 0 Bft, 20°C

Tabel 4. Onderzoeksinspanning vleermuisonderzoek.

Voor het in kaart brengen van vleermuizen is zowel visueel als auditief geïnventariseerd. Met behulp van een heterodyne batdetector met opname- en vertragingfunctie (type: Pettersson D240x, D500x, Batlogger M en Anabat Walkabout) is de echolocatie die vleermuizen uitzenden, voor ons hoorbaar gemaakt. Wanneer op basis van frequentie, klank en ritme niet met 100% zekerheid de soort bepaald kon worden, is een opname gemaakt. Door middel van de computerprogramma's Batsound, Batexplorer en Kaleidoscoop, is een nadere analyse uitgevoerd. Door de dieren ook zoveel mogelijk visueel waar te nemen is de determinatie geverifieerd en is het gedrag (en daarmee vaak de functie van het gebied) vastgesteld.

3.3 VOLLEDIGHEID INVENTARISATIE

Het onderzoek is conform de genoemde protocollen uitgevoerd, onder gunstige weersomstandigheden. Gezien de gehanteerde onderzoeksinspanning kan worden gesteld dat er een volledig beeld is gekregen van het gebiedsgebruik door vleermuizen.

Een inventarisatie blijft echter uiteraard een steekproef. Het is dan ook mogelijk dat soorten en functies niet zijn waargenomen, terwijl dat ze (op een ander tijdstip) wel aanwezig zijn. Dit is echter acceptabel, de Omgevingswet vraagt een initiatiefnemer om alles te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden. Met de gekozen methode en inspanning is dan ook voldoende invulling gegeven Artikel 11.27 uit de Omgevingswet, betreffende de zorgplicht (zie bijlage 3). Wat betreft het (voor)onderzoek heeft de initiatiefnemer dan ook gedaan wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden.

Wel moet hierbij worden opgemerkt dat de houdbaarheid van verspreidingsgegevens aan een maximale periode is gebonden. De Omgevingswet hanteert een maximale bruikbaarheidsperiode van 3 jaar voor onderzoeksgegevens van flora en fauna. Na deze periode zijn de gegevens (juridisch) verouderd en dient beoordeeld te worden of de gegevens voldoende up-to-date zijn om te gebruiken bij ruimtelijke ingrepen. Voor dit alles geldt wel dat de planlocatie niet drastisch verandert waardoor nieuwe leefsituaties kunnen zijn ontstaan. Deze afweging dient door een ter zake kundig ecooloog of het bevoegd gezag te worden beoordeeld.

4. ONDERZOEKSRESULTATEN

In dit hoofdstuk worden de bevindingen van het quickscan natuuronderzoek en het aanvullend onderzoek naar huismus en vleermuizen weergegeven. Ter aanvulling op de onderzoeksresultaten zijn verspreidingsatlassen geraadpleegd voor het uurhok waarbinnen het plangebied is gelegen: 40-23. In het volgende hoofdstuk worden de wettelijke consequenties en eventuele aanbevelingen beschreven. Voor een toelichting op de Omgevingswet wordt verwezen naar bijlage 3.

4.1 FLORA

Literatuur

Uit de omgeving zijn geen waarnemingen van beschermde plantensoorten bekend geworden. Uit de (ruime) omgeving zijn wel waarnemingen bekend geworden van de Rode Lijstsoorten akkerleeuwenbek, blauw walstro, bosaardbei, gele kornoelje, gestreepte leeuwenbek, heemst, kleine pimpernel, kleine ratelaar, korenbloem en steenanjer.

Veldbezoek

Het plangebied bestaat uit verschillende appartementencomplexen in de bebouwde kom van Arnhem. Aan de gevels van de bebouwing zijn geen bijzondere of beschermde muurvegetaties aangetroffen. De ruimte rondom de bebouwing bestaat uit verharding, gazonstroken en kleine bosschages, plantvakken met heesters en bomenrijen. De natuurlijke vegetatie bestaat uit algemene soorten van ruderaal en matig voedselrijke tot voedselrijke omstandigheden. Het betreft soorten als liggende vetmuur, kropaar, straatgras, paardenbloem sp., gewone melkdistel, braam sp., witte klaver, madeliefje etc.

Binnen het plangebied zijn geen beschermde of Rode Lijstgenoteerde soorten gevonden. In het plangebied worden geen natuurlijke groeiplaatsen van beschermde of Rode Lijstgenoteerde soorten, zoals de uit de omgeving bekende soorten verwacht, door het ontbreken van geschikte groeiplaatsen.

4.2 (BROED)VOGELS

Literatuur

De Atlas van Nederlandse broedvogels laat in het uurhok waarbinnen het plangebied ligt een groot aantal waarnemingen van (algemene) broedvogels zien. Van de soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1-4 soorten) zijn verschillende broedvogels uit de omgeving bekend geworden, waaronder boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, ooievaar, roek, slechtvalk, sperwer en zwarte wouw. Daarnaast zijn van diverse categorie 5 soorten waarnemingen bekend uit de omgeving van het plangebied, zoals blauwe reiger, boerenzwaluw, boomklever, boomkruiper, bonte vliegenvanger, ekster, gekraagde roodstaart, grauwe vliegenvanger, groene specht, grote bonte specht, huiszwaluw, ijsvogel, koolmees, pimpelmees, raaf, spreeuw, torenvalk, zwarte kraai en zwarte roodstaart. De nesten van categorie 5 soorten zijn alleen jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Diverse uit de omgeving bekende vogelsoorten staan op de Rode Lijst, waaronder de boerenzwaluw, boomvalk, grauwe vliegenvanger, grote lijster, huismus, koekoek en ringmus.

Veldbezoek

Tijdens de verschillende veldbezoeken zijn in de directe omgeving van het plangebied enkele algemene vogelsoorten waargenomen. Het betreft soorten als ekster, houtduif, kauw, kokmeeuw,

koolmees, merel, winterkoning en zwarte kraai. De opgaande groenstructuren rondom de bebouwing in het plangebied zijn geschikt als nestlocatie voor diverse algemene soorten van bos en struweel, zoals ekster, grote bonte specht, heggenmus, houtduif, koolmees, merel, roodborst, tjiftjaf, zanglijster, zwarte kraai en zwartkop. De bebouwing in het plangebied is potentieel geschikt als nestlocatie voor enkele gebouwbewonende vogelsoorten, als gierzwaluw, huismus en zwarte roodstaart. De nestlocaties van de gierzwaluw en huismus zijn jaarrond beschermd. Om die reden is gericht onderzoek naar beide soorten uitgevoerd.

Categorie 1-4 soorten

Uit de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van de jaarrond beschermde boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, ooievaar, roek, slechtvalk, sperwer en zwarte wouw bekend. Tijdens de verschillende veldbezoeken zijn in het plangebied geen soorten met jaarrond beschermde nesten waargenomen.

Gericht onderzoek huismus

De huismus broedt hoofdzakelijk in/aan gebouwen. De soort maakt het nest hoofdzakelijk in bebouwing, zoals de ruimten onder dakpannen, in gaten en kieren van gebouwen en in speciale nestkasten. De appartementencomplexen in het plangebied zijn potentieel geschikt als nestlocatie voor de soort. Tijdens het gericht onderzoek zijn echter geen nestlocaties van de huismus vastgesteld in het plangebied. De soort is geheel niet waargenomen in het plangebied.

Gericht onderzoek gierzwaluw

De gierzwaluw is een soort die in Nederland hoofdzakelijk in gebouwen broedt. Dit betreffen bijna altijd gebouwen in de bebouwde kom, aangezien de soort een koloniebroeder is. De gierzwaluw maakt het nest hoofdzakelijk in bebouwing, zoals de ruimten onder dakpannen, achter regenpijpen, achter betimmeringen en in speciale nestkasten en -stenen. De appartementencomplexen in het plangebied zijn potentieel geschikt als nestlocatie voor de soort. Tijdens het gericht onderzoek zijn geen nestlocaties van de gierzwaluw vastgesteld in de bebouwing. Er zijn geen in- of uitvliegende of roepende exemplaren in de bebouwing waargenomen. Tijdens één van de onderzoeksronden zijn uitsluitend twee hoog overvliegende exemplaren waargenomen. Deze vertoonden geen binding met het plangebied.

Boomvalk, buizerd, havik, roek, sperwer en zwarte wouw

De bebouwing binnen het plangebied is ongeschikt als nestlocatie voor deze boombewonende soorten met jaarrond beschermde nesten. De opgaande groenstructuren rondom het plangebied zijn door het ontbreken van voldoende rust en dekking ongeschikt als nestlocatie voor de meeste soorten. In bomenrijen en bosschages in de nabijheid van het plangebied kunnen enkele soorten als roek en sperwer een nestlocatie hebben. Incidenteel kan bijvoorbeeld een overvliegende buizerd of roek of jagende sperwer in het plangebied verwacht worden. Van een functioneel leefgebied is binnen het plangebied echter geen sprake.

Grote gele kwikstaart

De grote gele kwikstaart leeft hoofdzakelijk langs stromend water, zoals beken. De soort nestelt vlakbij stromend water in een nis in een muur of onder een brug of bij boomwortels in oevers. Ze maken ook gebruik van speciale nestkasten. De nestlocatie bevindt zich in de meeste gevallen direct naast (of boven) het water, zoals in RWZI installaties, watermolens, bruggen en sluizen. Vanuit de omgeving zijn enkele waarnemingen van de soort bekend. Het betreft hoofdzakelijk waarnemingen van overvliegende en pleisterende exemplaren buiten de broedtijd. Door het ontbreken van geschikt leefgebied en geschikte nestlocaties is een vaste rust- en verblijfplaats (nestlocatie) van de soort uit te sluiten in het plangebied.

Ooievaar

Een nestlocatie van de ooievaar is uit te sluiten in het plangebied, door het ontbreken van speciale nestpalen of bijvoorbeeld kunstnesten in forse bomen. Het plangebied is verder ook niet van belang als leefgebied voor de soort.

Slechtvalk

Slechtvalken broeden in Nederland hoofdzakelijk in/aan hoge gebouwen, zendmasten en hoogspanningsmasten. Incidenteel wordt ook op de grond gebroed (bron: Vogelbescherming Nederland). Meestal broedt de soort in speciaal opgehangen nestkasten. Uit de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van de soort bekend. Het plangebied is ongeschikt als nestlocatie voor de soort, door het ontbreken van hoge gebouwen en andere geschikte nestlocaties. Het plangebied is verder ook niet van belang als leefgebied voor de soort.

Overige vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten worden niet verwacht, door het ontbreken van geschikte nestlocaties en/of geschikt leefgebied.

Categorie 5 soorten

De literatuur maakt melding van nog diverse categorie 5 soorten voor de omgeving van het plangebied. Het betreft nog enkele gebouwbewonende soorten als boerenzwaluw, huiszwaluw, spreeuw en zwarte roodstaart. Tijdens het veldbezoek zijn geen categorie 5 soorten waargenomen in het plangebied en de directe omgeving. De bebouwing in het plangebied is geschikt voor een enkele soort als zwarte roodstaart en, bij aanwezigheid van nestkasten, een soort als koolmees en spreeuw. In groenstructuren in de omgeving kunnen categorie 5 soorten als ekster, boomkruiper, grote bonte specht en zwarte kraai broeden.

4.3 HERPETOFAUNA EN VISSSEN

Literatuur

De verspreidingskaarten van RAVON (Reptielen, Amfibieën en Vissenonderzoek Nederland) en de NDFF, laten enkele beschermde amfibieën en reptielen zien in het uurhok zien waarbinnen het plangebied gelegen is. Het betreft de soorten bruine kikker, gewone pad, groene kikker sp. en kleine watersalamander.

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen reptielen, amfibieën of vissen waargenomen. Door het ontbreken van natuurlijk open water binnen het plangebied kan de aanwezigheid van (beschermde) vissen en voortplantingsbiotoop van amfibieën worden uitgesloten in het plangebied. Het plangebied bestaat uit bebouwing met daar omheen verharding, gazons en enkele opgaande groenstructuren. Door de aanwezigheid van enkele sloten en vijvers in de omgeving van het plangebied kunnen soorten als bruine kikker, gewone pad of kleine watersalamander incidenteel waargenomen worden in de directe omgeving van de bebouwing in het plangebied. Voor deze soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Strikt beschermde soorten, zoals de in de ruime omgeving voorkomende hazelworm, rugstreeppad en ringslang, worden niet verwacht door het ontbreken van geschikt leefgebied en ontbreken van populaties in de directe omgeving.

4.4 ZOOGDIEREN

Grondgebonden zoogdieren

Literatuur

De verspreidingsgegevens van de Zoogdiervereniging geven aan dat de beschermde soorten bever, bunzing, bosmuis, huismuis, konijn, mol, ree, rosse woelmuis, steenmarter en vos voorkomen in de omgeving van het plangebied. De soorten bunzing en konijn staan tevens op de Rode Lijst.

Veldbezoek

Tijdens één van de vleermuisonderzoeken is een hermelijn waargenomen in de omgeving van het plangebied. Het exemplaar verplaatste zich richting de bosschage tussen de Engelenburgstraat en de N325. Verder zijn tijdens de verschillende veldbezoeken geen (sporen van) grondgebonden zoogdieren waargenomen in het plangebied. Uit de omgeving zijn waarnemingen van de bever, bunzing, bosmuis, huismuis, konijn, mol, ree, rosse woelmuis, steenmarter en vos bekend. Het plangebied en de directe omgeving zijn geschikt leefgebied voor enkele (algemene) zoogdiersoorten als egel, konijn, steenmarter en algemene muizensoorten. Incidenteel kan het terrein ook doorkruist worden door een soort als de bunzing. De watergebonden bever wordt niet verwacht in het plangebied. Voor de te verwachten soorten geldt in de provincie Gelderland een vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen, met uitzondering van de bunzing en steenmarter.

Kleine marterachtigen

Van de kleine marterachtigen bunzing zijn enkele waarnemingen bekend uit de omgeving van het plangebied. Tijdens de verschillende veldbezoeken zijn geen marterachtigen waargenomen. Het plangebied, bestaande uit appartementencomplexen, is geschikt leefgebied voor kleine marterachtigen. Verblijfplaatsen van deze soorten worden niet in of nabij de bebouwing verwacht. In de directe omgeving van het plangebied, waar plaatselijk sprake is van dichte begroeiing, in combinatie met waterelementen en een volkstuinencomplex is wel geschikt als leefgebied. Op beschutte plekken kunnen hier wel verblijfplaatsen van kleine marterachtigen verwacht worden.

Steenmarter

Uit de omgeving van het plangebied zijn enkele waarnemingen van de steenmarter bekend. De steenmarter gebruikt boomholtes, takkenhopen, dichte struwelen, zolders of kruipruimtes als verblijfplaats. Maar ook spouwmuren of ruimten onder de dakbedekkingen worden gebruikt. De bebouwing in het plangebied is ongeschikt als verblijfplaats voor de soort, door het ontbreken van geschikte en bereikbare verblijfruimten, zoals een ruimte onder dakpannen, een ongebruikte zolderruimte of toegankelijke ruimte in de gevelconstructie. Tijdens de verschillende onderzoeksronden is de soort ook niet waargenomen. Ook zijn er geen sporen gevonden. Vanuit de bewoners van het plangebied zijn geen meldingen van (overlast van) steenmarters bekend. Bij aanwezigheid van een vaste rust- en verblijfplaats van de soort in een gebouw blijft dit zelden onopgemerkt. Een vaste rust- en verblijfplaats van de steenmarter kan dan ook worden uitgesloten in het plangebied.

Vleermuizen

Literatuur

Verspreidingsgegevens van de Zoogdiervereniging vermelden het voorkomen van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en watervleermuis voor de omgeving van het plangebied. De laatvlieger is tevens een Rode Lijstsoort.

Gericht vleermuisonderzoek

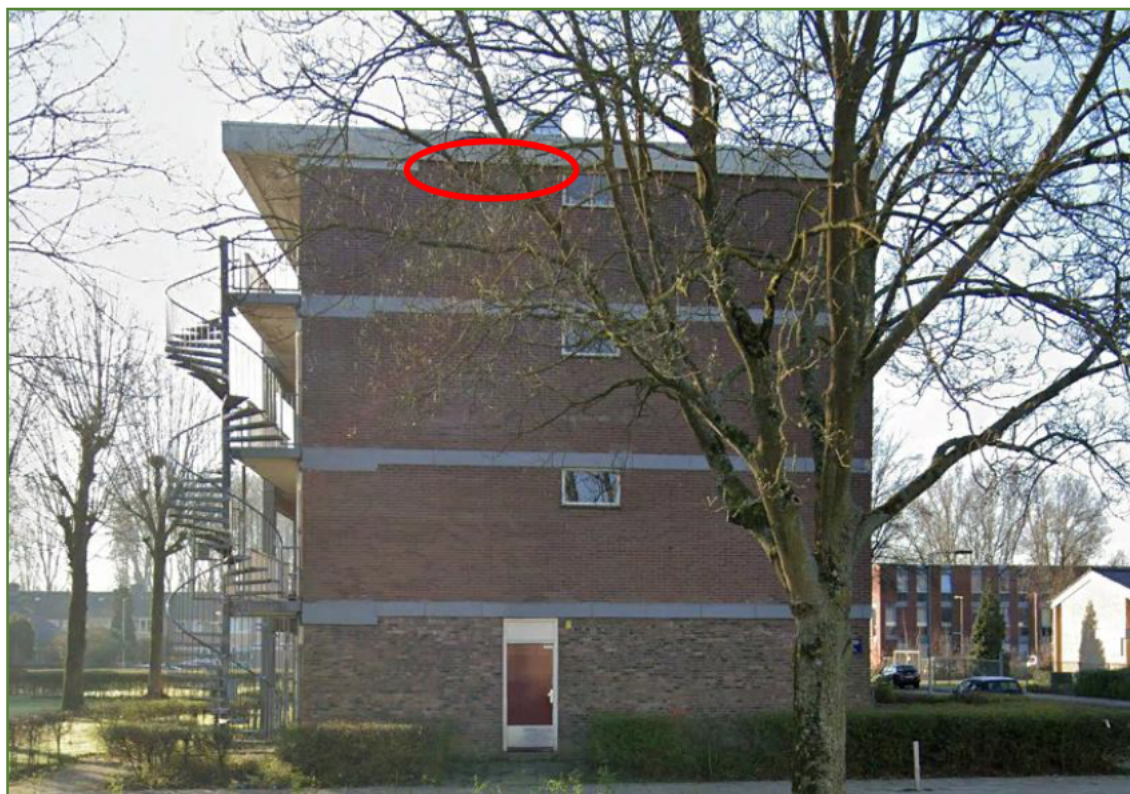
Aangezien de bebouwing in het plangebied geschikt is als verblijfplaats voor verschillende gebouwbewonende soorten, zoals de uit de omgeving bekende gewone dwergvleermuis en laatvlieger, is gericht vleermuisonderzoek uitgevoerd. Tijdens het gericht onderzoek zijn vier vleermuissoorten aangetroffen in het plangebied en de directe omgeving:

- Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*)
- Laatvlieger (*Eptesicus serotinus*)
- Rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*)
- Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*)

In de bebouwing binnen het plangebied zijn een kraamverblijfplaats en enkele balts- en paarverblijven van de gewone dwergvleermuis vastgesteld. Hieronder wordt per aangetroffen soort het gebiedsgebruik beschreven.

Gewone dwergvleermuis

Van de gewone dwergvleermuis zijn vier unieke verblijfplaatsen in de projectwoningen aangetroffen: zie bijlage 2. Er is een kraamverblijfplaats van deze soort vastgesteld in het appartementencomplex aan de Cannenburglaan. Er zijn minimaal 8 uitvliegende exemplaren waargenomen. De verblijfplaats bevindt zich in de noordelijke kopgevel van het gebouw (zie bijlage 2). De invliegopening bevindt zich onder de rand van de boeiboord (zie figuur 2).

Figuur 2. Locatie van de kraamverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis (bron: Google streetview).

Verder bevinden er zich een aantal balts- en paarverblijven van de soort in het plangebied. Aangezien gewone dwergvleermuizen baltsen vanuit vlucht en niet vanuit de verblijfplaats zelf kon de exacte locatie van het paarverblijf niet worden vastgesteld. Van drie baltsende exemplaren kon duidelijk een binding met de bebouwing in het plangebied worden vastgesteld.

Het betreft de appartementencomplexen aan de Staverdenstraat, de Engelenburgstraat en de Cannenburglaan, waar ook een kraamverblijf aanwezig is (zie bijlage 2). Verder zijn bij de opgaande begroeiing in en rond het plangebied tijdens meerdere veldbezoeken foeragerende exemplaren waargenomen. Mogelijk betreft het de exemplaren die hun verblijfplaats in de bebouwing hebben. Er zijn geen indicaties dat er sprake is van een massawinterverblijf van de soort, zoals middernacht zwermen rond de gevels van de bebouwing.

Laatvlieger

Van de laatvlieger zijn geen verblijfplaatsen in het plangebied aangetroffen. Er zijn uitsluitend overvliegende of foeragerende exemplaren waargenomen.

Rosse vleermuis

Van deze hoofdzakelijk boombewonende soort zijn geen verblijfplaatsen vastgesteld. Er zijn twee overvliegende exemplaren waargenomen zonder binding met het plangebied.

Ruige dwergvleermuis

Van de ruige dwergvleermuis is eenmalig een overvliegend exemplaar waargenomen (zie bijlage 2). Er zijn geen verblijfplaatsen vastgesteld.

Overige vleermuissoorten zijn niet waargenomen in het plangebied en de directe omgeving.

4.5 ONGEWERVELDEN

Literatuur

Uit de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van de beschermde sleedoornpage bekend geworden. Er zijn verder waarnemingen van de Rode Lijstsoorten bruin blauwtje en kleine parelmoervlinder bekend uit de omgeving van het plangebied.

Veldbezoek

Tijdens de verschillende veldbezoeken zijn in het plangebied en de directe omgeving geen beschermde of Rode Lijstsoorten uit deze groep aangetroffen. Het plangebied betreft appartementencomplexen in de bebouwde kom van Arnhem en is voor beschermde of Rode Lijstgenoteerde ongewervelden niet geschikt als leefgebied. Het voorkomen van beschermde ongewervelden, zoals de uit de omgeving bekende sleedoornpage, is derhalve uitgesloten. Bij aanwezigheid van geschikte sleedoornstruwelen in de omgeving kan er incidenteel een foeragerend exemplaar op nectarplanten in de tuinen worden aangetroffen, maar van een functioneel leefgebied is geen sprake. Ook Rode Lijstsoorten worden niet verwacht, met uitzondering van een zwerfend exemplaar van bijvoorbeeld bruin blauwtje of kleine parelmoervlinder. Wanneer in de vegetatie rondom de bebouwing in het plangebied de waardplanten voor de teunisbloempijlstaart (basterdwederik sp., grote kattenstaart, wilgenroosje, teunisbloemen) opduiken, kunnen rupsen van de soort niet worden uitgesloten.

4.6 INVASIEVE EXOTEN

Tijdens het veldbezoek zijn geen invasieve exoten aangetroffen.

5. TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING

5.1 ALGEMEEN

Als gevolg van de voorgenomen ingreep in het plangebied kunnen er schadelijke handelingen optreden die leiden tot een vergunningsplichtig handeling. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke soorten er sprake is van dreigende overtreding van de Omgevingswet en/of met eenvoudige maatregelen overtreding is te voorkomen. Verder wordt beschreven voor welke soorten een vervolgetraject noodzakelijk is, bijvoorbeeld omdat toetsing van de ingreep aan de Omgevingswet op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet mogelijk is, en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van omgevingsvergunningen.

Sinds 1 januari 2024 is de Omgevingswet van kracht. De soortenbescherming zoals in deze wetgeving is opgenomen, is de opvolger van de Wet natuurbescherming uit 2017. In deze wetgeving is de bescherming van soorten opgenomen in drie artikelen:

- ✎ Artikel 11.37 Bal
- ✎ Artikel 11.46 Bal
- ✎ Artikel 11.54 Bal

Artikel 11.37 beschrijft de vogelsoorten zoals opgenomen in de Europese Vogelrichtlijn. Deze lijst omvat alle inheemse vogelsoorten. Verstoring of opzettelijke verontrusting van broedende vogels is niet toegestaan. Daarnaast zijn er enkele soorten die jaarrond gebruik maken van dezelfde broedlocaties of die afhankelijk zijn van specifieke locaties; deze locaties zijn jaarrond beschermd. Voor vogels is slechts een omgevingsvergunning mogelijk voor belangen die betrekking hebben op bescherming van flora en fauna, veiligheid voor het vliegverkeer of volksgezondheid.

Soorten die vermeld staan in artikel 11.46 betreffen soorten die zijn opgenomen in bijlage VI van de Europese Habitatrichtlijn, bijlage II van het Verdrag van Bern en bijlage I en het Verdrag van Bonn. Afhankelijk van de ingreep en het effect op beschermde soorten, kunnen nadere onderzoeken met toetsing aan de wetgeving noodzakelijk zijn. Bij eventuele negatieve effecten kan een omgevingsvergunning noodzakelijk zijn. De mogelijkheid voor omgevingsvergunning wordt getoetst aan de belangen zoals opgenomen in de Europese richtlijnen. Onder dit Artikel vallen bijvoorbeeld alle soorten vleermuizen die door de vermelding op bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn, Europese bescherming genieten. Soorten als bedoeld onder dit artikel worden in deze rapportage aangeduid als *strikt beschermde* soorten.

Soorten die vermeld staan in artikel 11.54 zijn soorten van nationaal belang. Voor deze soorten geldt een iets milder beschermingsregime. Daarnaast zijn per provincie enkele soorten op de vrijstellingslijst geplaatst voor belangen als ruimtelijke ingrepen en bestendig beheer. Afhankelijk van de aard van de werkzaamheden of doelstelling, kunnen soorten binnen dit artikel zijn vrijgesteld van omgevingsvergunning of is nader onderzoek en omgevingsvergunning noodzakelijk.

Zie voor een uitgebreidere toelichting bijlage 3.

5.2 FLORA

Binnen het plangebied zijn tijdens de quickscan geen beschermde of Rode Lijstgenoteerde plantensoorten waargenomen. Deze worden ook niet verwacht, door het ontbreken van geschikte groeiplaatsen. Voor de voorgenomen werkzaamheden is ten aanzien van vaatplanten geen omgevingsvergunning noodzakelijk.

Aangezien natuurlijk aanwezige beschermde of Rode Lijstgenoteerde soorten ontbreken is geen schade aan deze soorten te verwachten en is nader onderzoek of een omgevingsvergunning niet noodzakelijk.

5.3 (BROED)VOGELS

Alle inheemse vogelsoorten zijn beschermd krachtens de Omgevingswet. Omgevingsvergunning voor deze diergroep is in de meeste gevallen niet mogelijk. Dit betekent dat het (opzettelijk) verstoren, verontrusten, doden en anderszins van vogels en nesten in beginsel niet is toegestaan. Voor vogels geldt dat deze tijdens de broedperiode het meest gevoelig zijn voor verstoring. De rest van het jaar zijn zij flexibeler en is de kans op nadelige effecten door de werkzaamheden voor de individuen aanzienlijk minder. Hierdoor is het sterk aan te bevelen buiten het broedseizoen te starten met de werkzaamheden, waardoor bij aanvang van het broedseizoen het verstoringseffect op vogels minimaal is.

Globaal kan worden gezegd dat de broedperiode voor de mogelijk aanwezige soorten ligt tussen maart en augustus. Doordat broedperioden jaarlijks kunnen wisselen, ze verschillen per vogelsoort en mede afhankelijk zijn van de weersgesteldheid, dient wel te worden op gemerkt dat indien broedende vogels in een andere periode van het jaar worden aangetroffen, hierbij zorgvuldig dient te worden omgegaan zodat verstoring van de broedende vogels wordt voorkomen.

Niet alle vogels maken jaarlijks een nieuw nest om te broeden. Een deel van de soorten gebruikt jaarlijks hetzelfde nest of dezelfde locatie om hun jongen groot te brengen. Ook zijn er soorten die jaarrond gebruik maken van vaste verblijfplaatsen. Voor deze soorten geldt dat de nest- of verblijflocaaties jaarrond beschermd zijn en dat inzichtelijk gemaakt moet worden welke gevolgen de werkzaamheden voor deze soorten hebben. De provincie hanteert een lijst met vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn: 'Aangepaste lijst beschermde vogelnesten' - zie ook bijlage 2. De nestlocaties en vaste verblijfplaatsen van de hierin beschreven soorten zijn ook in perioden beschermd als er tijdelijk geen gebruik van de nestlocatie wordt gemaakt. De betreffende soorten zijn verdeeld in 5 categorieën.

Categorie 1-4 soorten

Aan de hand van de bevindingen van het uitgevoerde quickscan veldbezoek en het gericht onderzoek naar de huismus en gierwaluw zijn in het plangebied broedlocaties van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten uitgesloten. Ook in de directe omgeving van het gebouw worden geen nestlocaties van jaarrond beschermde soorten verwacht. Ook is het plangebied niet van belang als functioneel leefgebied voor deze soorten.

Categorie 5 soorten

In het plangebied zijn kunnen nestlocaties van enkele categorie 5 soorten verwachten worden. Ook in de directe omgeving kunnen enkele boombewonende categorie 5 soorten een nestlocatie hebben. Het betreft weinig kritische soorten, waarvoor ruim voldoende alternatieve nestlocaties aanwezig zijn in de omgeving. Er moet wel rekening gehouden worden met het broedseizoen van deze soorten.

Broedseizoen

Indien de werkzaamheden binnen de broedperiode van vogels wordt uitgevoerd, globaal genomen binnen de periode maart-augustus, is een nadere afweging door een ecooloog, gecombineerd met een veldbezoek van belang om te bepalen of nestlocaties in de bebouwing en directe omgeving aanwezig zijn en/of dat door de werkzaamheden verstoring kan optreden en op welke wijze eventuele verstoring van broedende vogels kan worden voorkomen. Buiten deze periode is geen nadere inspectie of afweging noodzakelijk.

Binnen het plangebied zijn geen jaarrond beschermde nestlocaties aanwezig. Het aanvragen van een omgevingsvergunning en/of het treffen van mitigerende maatregelen is niet noodzakelijk.

Indien de werkzaamheden binnen het broedseizoen starten of worden uitgevoerd (globaal genomen maart-augustus), kunnen tevens maatregelen noodzakelijk zijn om te voorkomen dat door de werkzaamheden overige broedvogels worden verstoord, doordat enkele soorten als broedvogel niet zijn uit te sluiten. Dit dient door een ecooloog te worden beoordeeld.

5.4 HERPETOFAUNA EN VISSSEN

Binnen het plangebied zijn geen leefgebieden als voortplantings- of essentiële winterbiotopen van strikt beschermde amfibieën, reptielen of vissen aanwezig. In de directe omgeving van het plangebied is incidenteel een zwervende algemene amfibieënsoort als bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander niet uit te sluiten. Deze soorten zijn vrijgesteld van vergunning bij ruimtelijke ingrepen.

Doordat strikt beschermde amfibieën, reptielen en vissen kunnen worden uitgesloten, is geen nader onderzoek of omgevingsvergunning noodzakelijk voor deze soortgroepen.

5.5 ZOOGDIEREN

Grondgebonden zoogdieren

Binnen het plangebied zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen of essentiële leefgebieden van strikt beschermde grondgebonden zoogdiersoorten aanwezig. In de directe omgeving van de bebouwing is incidenteel een passerend exemplaar van bijvoorbeeld een bunzing, egel, haas, hermelijn, konijn, steenmarter, wezel of algemene muizensoorten mogelijk. Deze soorten zijn, met uitzondering van de bunzing, hermelijn, steenmarter en wezel, vrijgesteld van vergunningsaanvraag bij ruimtelijke ingrepen. Van deze soorten is echter geen sprake van een verblijfplaats of functioneel leefgebied binnen het plangebied. Negatieve effecten zijn niet aan de orde door de geplande werkzaamheden.

Doordat strikt beschermde grondgebonden zoogdieren kunnen worden uitgesloten, is geen nader onderzoek of omgevingsvergunning noodzakelijk voor deze soortgroep.

Vleermuizen

In één van de appartementencomplexen binnen het plangebied is een kraamverblijf van de gewone dwergvleermuis vastgesteld. Dit gebouw is ook in gebruik als balts- en paarverblijf. Ook in twee andere complexen binnen het plangebied is een balts- en paarverblijf van de soort vastgesteld. De verblijfplaatsen van deze soort zijn jaarrond beschermd conform artikel 11.46 Bal. De verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis bevinden zich vermoedelijk in de spouwmuur

van de gebouwen. Door het treffen van de geplande energetische maatregelen kunnen deze verblijfplaatsen tijdelijk verstoord worden en/of permanent ongeschikt raken.

Door de jaarrond beschermde status van de verblijfplaatsen conform artikel 11.46 Bal, leiden de handelingen daardoor tot een overtreding van de Omgevingswet. Hierdoor is het aanvragen van een Omgevingsvergunning Flora- en fauna-activiteit en het treffen van mitigerende maatregelen noodzakelijk voor de gewone dwergvleermuis. De basis voor een dergelijke vergunningsaanvraag is een projectplan, waarin tijdelijke en permanente mitigerende maatregelen worden beschreven. De maatregelen moeten zijn gericht op het minimaliseren van de negatieve effecten en het aanbieden van zowel tijdelijke als permanente alternatieven voor de aanwezige verblijfplaatsen die negatieve effecten ondervinden van de geplande werkzaamheden.

Compenserende en mitigerende maatregelen

Doordat het aantal verblijfplaatsen tijdens en na de sloop en nieuwbouw niet mag afnemen, is het noodzakelijk om vooraf te zoeken naar mogelijkheden voor alternatieve verblijfplaatsen. Hierbij kan gedacht worden aan tijdelijke vleermuiskasten in de directe omgeving. In verband met gewinning dienen deze tijdelijke verblijfplaatsen circa 3 maanden in het actieve seizoen (april-oktober) aanwezig te zijn, voordat de bestaande verblijfplaatsen kunnen worden verwijderd. Tijdens de activiteiten moeten nieuwe, permanente verblijfplaatsen worden gecreëerd in de bebouwing. Voor zowel de tijdelijke als de permanent vervangende verblijfplaatsen dient een factor 4 te worden gehanteerd. Ook zullen voorafgaande aan de geplande werkzaamheden werende maatregelen getroffen moeten worden om eventueel aanwezige vleermuizen passief te verjagen. Bovenstaande maatregelen zijn afhankelijk van de exacte methode van uitvoering en mogelijkheden bij de gebouwen. De uit te voeren stappen dienen te worden uitgewerkt in het projectplan ten behoeve van de vergunningsaanvraag.

In de bebouwing zijn verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aanwezig. Het aanvragen van een omgevingsvergunning en het treffen van mitigerende en/of compenserende maatregelen is noodzakelijk voor deze soort.

5.6 ONGEWERVELDEN

Het plangebied vormt geen geschikt voortplantings- of leefgebied voor beschermde en Rode Lijstgenoteerde vlinders, libellen en overige ongewervelden. Beschermde soorten zijn niet te verwachten aangezien de soorten van deze groepen veelal erg kritisch zijn op het biotoop. Biotopen voor beschermde soorten ontbreken binnen het plangebied. Voor de groep ongewervelden zijn voor de huidige plannen geen nadere maatregelen of omgevingsvergunning noodzakelijk.

Ten aanzien van beschermde ongewervelden zijn geen nadere maatregelen of vervolgstappen als nader onderzoek of omgevingsvergunning noodzakelijk.

5.7 SPECIFIEKE ZORGPLICHT

Onder de specifieke zorgplicht (zie bijlage 3) vallen de in Nederland in het wild levende vogelsoorten zoals opgenomen in bijlage I van de Vogelrichtlijn, en de niet in de bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 2.4, tweede lid, van de Vogelrichtlijn. Verder vallen hieronder de soorten uit bijlagen II, IV en V van de Habitatrichtlijn en dier- en plantensoorten zoals genoemd in de Rode Lijsten. Dit betreft bijvoorbeeld nagenoeg alle grondgebonden zoogdieren, alle vleermuizen, amfibieën, reptielen en dergelijke.

Door te voldoen aan de algemene zorgplicht kan worden gesteld dat zorgvuldig wordt gewerkt en nadelige gevolgen aan aanwezige al dan niet beschermde en Rode Lijstgenoteerde soorten wordt voorkomen.

Rode Lijstgenoteerde soorten

Uit actuele verspreidingsgegevens van flora en fauna uit de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van Rode Lijstsoorten vaatplanten, vogels, zoogdieren en dagvlinders bekend geworden uit de omgeving van het plangebied. Rode Lijstsoorten vogels en zoogdieren zijn tevens wettelijk beschermd en reeds behandeld in paragraaf 5.3 t/m 5.5.

Natuurlijke groeiplaatsen van planten van de Rode Lijst worden niet verwacht in het plangebied en de directe omgeving. Ook dagvlinders van de Rode Lijst worden hier niet verwacht. Het treffen van voorzorgsmaatregelen is niet aan de orde voor deze soortgroepen.

6. SAMENVATTING EN CONCLUSIE

Er zijn plannen voor het uitvoeren van energetische maatregelen bij 162 woningen in Arnhem.

In het plangebied is een natuuronderzoek uitgevoerd in de vorm van een quickscan en gericht onderzoek naar huismus, gierzwaluw en gebouwbewonende vleermuizen. Aan de hand van de hierdoor verkregen gegevens, aangevuld met literatuuronderzoek, is een goed beeld ontstaan van de waarde van het plangebied voor beschermde dier- en plantsoorten.

Flora

Natuurlijk aanwezig beschermde soorten ontbreken binnen het plangebied. Hierdoor is geen schade aan beschermde soorten te verwachten en is nader onderzoek of een Omgevingsvergunning Flora- en fauna-activiteit niet noodzakelijk. Algemene zorgplichtmaatregelen of specifieke zorgplichtmaatregelen voor Rode Lijstsoorten zijn eveneens niet aan de orde.

Vogels

Binnen het plangebied zijn geen jaarrond beschermde nestlocaties aanwezig. Het aanvragen van een Omgevingsvergunning Flora- en fauna-activiteit en het treffen van mitigerende en/of compenserende maatregelen is niet noodzakelijk voor deze soortgroep.

Indien de werkzaamheden binnen het broedseizoen starten of worden uitgevoerd (globaal genomen maart-augustus), kunnen aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn om te voorkomen dat door de werkzaamheden overige broedvogels worden verstoord, doordat enkele soorten als broedvogel niet zijn uit te sluiten. Dit dient door een ecooloog te worden beoordeeld.

Herpetofauna en vissen

Doordat strikt beschermde amfibieën, reptielen en vissen kunnen worden uitgesloten, is geen nader onderzoek of Omgevingsvergunning Flora- en fauna-activiteit noodzakelijk voor deze soortgroepen.

Grondgebonden zoogdieren

Doordat strikt beschermde soorten kunnen worden uitgesloten, is geen nader onderzoek of Omgevingsvergunning Flora- en fauna-activiteit noodzakelijk voor deze soortgroep.

Vleermuizen

In het plangebied is een kraamverblijf en zijn drie paarverblijven van de gewone dwergvleermuis vastgesteld. Door de geplande werkzaamheden is sprake van negatieve effecten op deze verblijfplaatsen. Het aanvragen van een Omgevingsvergunning Flora- en fauna-activiteit en het treffen van mitigerende maatregelen is noodzakelijk voor deze soort.

Ongewervelden

Beschermde soorten ongewervelde diersoorten worden niet verwacht in het plangebied. Hierdoor is nader onderzoek of een omgevingsvergunning niet noodzakelijk. Algemene of specifieke zorgplichtmaatregelen voor Rode Lijstsoorten zijn eveneens niet aan de orde.

Samenvatting

Voor de geplande activiteiten in het plangebied zijn onderstaande aandachtspunten van toepassing:

- ✎ Het aanvragen van een Omgevingsvergunning Flora- en fauna-activiteit en het treffen van mitigerende en/of compenserende maatregelen is noodzakelijk voor aantasting van de verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis.
- ✎ Bij werkzaamheden moet altijd rekening gehouden worden met (overige) broedvogels. De werkzaamheden moeten buiten het broedseizoen worden uitgevoerd, of er moet voorkomen worden dat nesten worden aangetast of verstoord.

GERAADPLEEGDE BRONNEN

Literatuur

Bekker J.P, P. Twisk & A. Diepenbeek (2010). Veldgids Europese zoogdieren. KNNV uitgeverij.

BIJ12 (2017). Kennisdocument gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-004-Kennisdocument-Gewone-dwergvleermuis-1.0.pdf>.

BIJ12 (2024). Kennisdocument kleine marterachtigen – bunzing – hermelijn – wezel. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2024/01/Kennisdocument-kleine-marterachtigen.pdf>.

E.J. Weeda et al. (2003). Nederlandse Ecologische Flora – Wilde planten en hun relaties. KNNV uitgeverij.

H. Limpens et al. (1997). Atlas van de Nederlandse Vleermuizen – Onderzoek naar verspreiding en ecologie; KNNV-uitgeverij.

Sparrius, L.B., Odé, B. & Beringen, R. (2013) Basisrapport voor de Rode Lijst Vaatplanten 2012. FLORON-rapport 57. FLORON, Nijmegen.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus (2021). Vleermuisprotocol 2021. Geraadpleegd van <https://netwerkgroenebureaus.nl/vleermuisprotocol>.

Internetbronnen

Ministerie van EZ (<http://mineleni.nederlandsesoorten.nl>)

RAVON, website met soortinformatie over reptielen, amfibieën en vissen (<https://www.ravon.nl>)

Verspreidingsatlas.nl, website met verspreiding van soorten in Nederland (<https://www.verspreidingsatlas.nl/>)

BIJLAGEN

Bijlage 1: Adressenlijst woningen plangebied

Bijlage 2: Verspreidingskaart vleermuizen

Bijlage 3: Toelichting Omgevingswet

BIJLAGE 1 – ADRESSENLIJST WONINGEN PLANGEBIED

Complex	Straat	Huisnummer	Postcode	Plaatsnaam
1275	Dukenburgstraat	1	6825 HA	ARNHEM
1275	Dukenburgstraat	19	6825 HA	ARNHEM
1275	Dukenburgstraat	21	6825 HA	ARNHEM
1275	Dukenburgstraat	23	6825 HA	ARNHEM
1275	Dukenburgstraat	25	6825 HA	ARNHEM
1275	Dukenburgstraat	27	6825 HA	ARNHEM
1275	Dukenburgstraat	29	6825 HA	ARNHEM
1275	Dukenburgstraat	31	6825 HA	ARNHEM
1275	Dukenburgstraat	33	6825 HA	ARNHEM
1275	Dukenburgstraat	35	6825 HA	ARNHEM
1275	Dukenburgstraat	37	6825 HB	ARNHEM
1275	Dukenburgstraat	3	6825 HA	ARNHEM
1275	Dukenburgstraat	39	6825 HB	ARNHEM
1275	Dukenburgstraat	41	6825 HB	ARNHEM
1275	Dukenburgstraat	43	6825 HB	ARNHEM
1275	Dukenburgstraat	45	6825 HB	ARNHEM
1275	Dukenburgstraat	47	6825 HB	ARNHEM
1275	Dukenburgstraat	49	6825 HB	ARNHEM
1275	Dukenburgstraat	51	6825 HB	ARNHEM
1275	Dukenburgstraat	53	6825 HB	ARNHEM
1275	Nijenbeeklaan	1	6825 KX	ARNHEM
1275	Nijenbeeklaan	3	6825 KX	ARNHEM
1275	Dukenburgstraat	5	6825 HA	ARNHEM
1275	Nijenbeeklaan	5	6825 KX	ARNHEM
1275	Nijenbeeklaan	7	6825 KX	ARNHEM
1275	Nijenbeeklaan	9	6825 KX	ARNHEM
1275	Nijenbeeklaan	11	6825 KX	ARNHEM
1275	Nijenbeeklaan	13	6825 KX	ARNHEM
1275	Nijenbeeklaan	15	6825 KX	ARNHEM
1275	Nijenbeeklaan	17	6825 KX	ARNHEM
1275	Staverdenstraat	2	6825 LA	ARNHEM
1275	Staverdenstraat	4	6825 LA	ARNHEM
1275	Staverdenstraat	6	6825 LA	ARNHEM
1275	Dukenburgstraat	7	6825 HA	ARNHEM
1275	Staverdenstraat	8	6825 LA	ARNHEM
1275	Staverdenstraat	10	6825 LA	ARNHEM
1275	Staverdenstraat	12	6825 LA	ARNHEM
1275	Staverdenstraat	14	6825 LA	ARNHEM
1275	Staverdenstraat	16	6825 LA	ARNHEM
1275	Staverdenstraat	18	6825 LA	ARNHEM
1275	Staverdenstraat	20	6825 LB	ARNHEM
1275	Staverdenstraat	22	6825 LB	ARNHEM
1275	Staverdenstraat	24	6825 LB	ARNHEM
1275	Staverdenstraat	26	6825 LB	ARNHEM
1275	Dukenburgstraat	9	6825 HA	ARNHEM
1275	Staverdenstraat	28	6825 LB	ARNHEM
1275	Staverdenstraat	30	6825 LB	ARNHEM
1275	Staverdenstraat	32	6825 LB	ARNHEM

1275	Staverdenstraat	34	6825 LB	ARNHEM
1275	Staverdenstraat	36	6825 LB	ARNHEM
1275	Staverdenstraat	38	6825 LB	ARNHEM
1275	Staverdenstraat	40	6825 LB	ARNHEM
1275	Staverdenstraat	42	6825 LB	ARNHEM
1275	Staverdenstraat	44	6825 LB	ARNHEM
1275	Staverdenstraat	46	6825 LB	ARNHEM
1275	Dukenburgstraat	11	6825 HA	ARNHEM
1275	Staverdenstraat	48	6825 LB	ARNHEM
1275	Staverdenstraat	50	6825 LB	ARNHEM
1275	Staverdenstraat	52	6825 LB	ARNHEM
1275	Staverdenstraat	54	6825 LB	ARNHEM
1275	Staverdenstraat	56	6825 LB	ARNHEM
1275	Staverdenstraat	58	6825 LB	ARNHEM
1275	Staverdenstraat	60	6825 LB	ARNHEM
1275	Staverdenstraat	62	6825 LB	ARNHEM
1275	Staverdenstraat	64	6825 LB	ARNHEM
1275	Staverdenstraat	66	6825 LB	ARNHEM
1275	Dukenburgstraat	13	6825 HA	ARNHEM
1275	Staverdenstraat	68	6825 LC	ARNHEM
1275	Staverdenstraat	70	6825 LC	ARNHEM
1275	Staverdenstraat	72	6825 LC	ARNHEM
1275	Staverdenstraat	74	6825 LC	ARNHEM
1275	Staverdenstraat	76	6825 LC	ARNHEM
1275	Staverdenstraat	78	6825 LC	ARNHEM
1275	Staverdenstraat	80	6825 LC	ARNHEM
1275	Staverdenstraat	82	6825 LC	ARNHEM
1275	Staverdenstraat	84	6825 LC	ARNHEM
1275	Staverdenstraat	86	6825 LC	ARNHEM
1275	Dukenburgstraat	15	6825 HA	ARNHEM
1275	Staverdenstraat	88	6825 LC	ARNHEM
1275	Staverdenstraat	90	6825 LC	ARNHEM
1275	Dukenburgstraat	17	6825 HA	ARNHEM
1482	Engelenburgstraat	2	6825 KN	ARNHEM
1482	Engelenburgstraat	20	6825 KP	ARNHEM
1482	Engelenburgstraat	22	6825 KP	ARNHEM
1482	Engelenburgstraat	24	6825 KP	ARNHEM
1482	Engelenburgstraat	26	6825 KP	ARNHEM
1482	Engelenburgstraat	28	6825 KP	ARNHEM
1482	Engelenburgstraat	30	6825 KP	ARNHEM
1482	Engelenburgstraat	32	6825 KP	ARNHEM
1482	Engelenburgstraat	34	6825 KP	ARNHEM
1482	Engelenburgstraat	36	6825 KP	ARNHEM
1482	Engelenburgstraat	38	6825 KP	ARNHEM
1482	Engelenburgstraat	4	6825 KN	ARNHEM
1482	Engelenburgstraat	40	6825 KP	ARNHEM
1482	Engelenburgstraat	42	6825 KP	ARNHEM
1482	Engelenburgstraat	44	6825 KP	ARNHEM
1482	Engelenburgstraat	46	6825 KP	ARNHEM
1482	Engelenburgstraat	48	6825 KP	ARNHEM
1482	Engelenburgstraat	50	6825 KP	ARNHEM

1482	Engelenburgstraat	52	6825 KP	ARNHEM
1482	Engelenburgstraat	54	6825 KP	ARNHEM
1482	Engelenburgstraat	56	6825 KP	ARNHEM
1482	Engelenburgstraat	58	6825 KP	ARNHEM
1482	Engelenburgstraat	6	6825 KN	ARNHEM
1482	Engelenburgstraat	60	6825 KP	ARNHEM
1482	Engelenburgstraat	62	6825 KP	ARNHEM
1482	Engelenburgstraat	64	6825 KP	ARNHEM
1482	Engelenburgstraat	66	6825 KP	ARNHEM
1482	Engelenburgstraat	68	6825 KR	ARNHEM
1482	Engelenburgstraat	70	6825 KR	ARNHEM
1482	Engelenburgstraat	72	6825 KR	ARNHEM
1482	Engelenburgstraat	74	6825 KR	ARNHEM
1482	Engelenburgstraat	76	6825 KR	ARNHEM
1482	Engelenburgstraat	78	6825 KR	ARNHEM
1482	Engelenburgstraat	8	6825 KN	ARNHEM
1482	Engelenburgstraat	80	6825 KR	ARNHEM
1482	Engelenburgstraat	82	6825 KR	ARNHEM
1482	Engelenburgstraat	84	6825 KR	ARNHEM
1482	Engelenburgstraat	88	6825 KR	ARNHEM
1482	Engelenburgstraat	90	6825 KR	ARNHEM
1482	Cannenburglaan	1	6825 KK	ARNHEM
1482	Cannenburglaan	3	6825 KK	ARNHEM
1482	Cannenburglaan	5	6825 KK	ARNHEM
1482	Cannenburglaan	7	6825 KK	ARNHEM
1482	Cannenburglaan	9	6825 KK	ARNHEM
1482	Engelenburgstraat	10	6825 KN	ARNHEM
1482	Cannenburglaan	11	6825 KK	ARNHEM
1482	Cannenburglaan	13	6825 KK	ARNHEM
1482	Cannenburglaan	15	6825 KK	ARNHEM
1482	Cannenburglaan	17	6825 KK	ARNHEM
1482	Poelwijkstraat	1	6825 KT	ARNHEM
1482	Poelwijkstraat	3	6825 KT	ARNHEM
1482	Poelwijkstraat	5	6825 KT	ARNHEM
1482	Poelwijkstraat	7	6825 KT	ARNHEM
1482	Poelwijkstraat	9	6825 KT	ARNHEM
1482	Poelwijkstraat	11	6825 KT	ARNHEM
1482	Engelenburgstraat	12	6825 KN	ARNHEM
1482	Poelwijkstraat	13	6825 KT	ARNHEM
1482	Poelwijkstraat	15	6825 KT	ARNHEM
1482	Poelwijkstraat	17	6825 KT	ARNHEM
1482	Poelwijkstraat	19	6825 KT	ARNHEM
1482	Poelwijkstraat	21	6825 KT	ARNHEM
1482	Poelwijkstraat	23	6825 KT	ARNHEM
1482	Poelwijkstraat	25	6825 KT	ARNHEM
1482	Poelwijkstraat	27	6825 KT	ARNHEM
1482	Poelwijkstraat	29	6825 KT	ARNHEM
1482	Poelwijkstraat	31	6825 KT	ARNHEM
1482	Engelenburgstraat	14	6825 KN	ARNHEM
1482	Poelwijkstraat	33	6825 KT	ARNHEM
1482	Poelwijkstraat	35	6825 KT	ARNHEM
1482	Poelwijkstraat	37	6825 KV	ARNHEM

1482	Poelwijkstraat	39	6825 KV	ARNHEM
1482	Poelwijkstraat	41	6825 KV	ARNHEM
1482	Poelwijkstraat	43	6825 KV	ARNHEM
1482	Poelwijkstraat	45	6825 KV	ARNHEM
1482	Poelwijkstraat	47	6825 KV	ARNHEM
1482	Poelwijkstraat	49	6825 KV	ARNHEM
1482	Poelwijkstraat	51	6825 KV	ARNHEM
1482	Engelenburgstraat	16	6825 KN	ARNHEM
1482	Poelwijkstraat	53	6825 KV	ARNHEM
1482	Engelenburgstraat	86	6825 KR	ARNHEM
1482	Engelenburgstraat	18	6825 KN	ARNHEM

BIJLAGE 2 – VERSPREIDINGSKAART VLEERMUIZEN

BIJLAGE 3 - TOELICHTING OMGEVINGSWET

Omgevingswet

AFDELING 2.6 BIJZONDERE TAKEN EN BEVOEGDHEDEN

§ 2.6.3 Bijzondere bevoegdheden natuur en landschap

Artikel 2.44 (aankwijzing natuurgebieden en landschappen)

1. Onze Minister voor Natuur en Stikstof wijst ter uitvoering van de Vogelrichtlijn of de Habitatrichtlijn Natura 2000-gebieden aan en stelt daarbij instandhoudingsdoelstellingen voor die gebieden vast.
2. Onze Minister voor Natuur en Stikstof kan ter uitvoering van de Vogelrichtlijn of de Habitatrichtlijn bijzondere nationale natuurgebieden aankwijzen en instandhoudingsdoelstellingen voor die gebieden vaststellen.
3. Onze Minister voor Natuur en Stikstof kan nationale parken aankwijzen.
4. Bij omgevingsverordening worden de gebieden aangewezen die behoren tot het natuurnetwerk Nederland.
5. Bij omgevingsverordening kunnen gebieden, met uitzondering van Natura 2000-gebieden of gebieden als bedoeld in het vierde lid, worden aangewezen als bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen.

AFDELING 5.1 DE OMGEVINGSVERGUNNING

§ 5.1.1 Verbodsbepalingen

Artikel 5.1 (omgevingsvergunningplichtige activiteiten wet)

(In de Wet natuurbescherming artikel 2.7)

1. Het is verboden zonder omgevingsvergunning de volgende activiteiten te verrichten:
 - a. een afwijkkomgevingsplanactiviteit,
 - b. een rijksmonumentenactiviteit,
 - c. een ontgrondingsactiviteit,
 - d. een stortingsactiviteit op zee,
 - e. een Natura 2000-activiteit,
 - f. een jachtgeweeractiviteit,
 - g. een valkeniersactiviteit, tenzij het gaat om een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen geval.
2. Het is verboden zonder omgevingsvergunning de volgende activiteiten te verrichten:
 - a. een bouwactiviteit,
 - b. een milieubelastende activiteit,
 - c. een lozingsactiviteit op:
 - 1°. een oppervlaktewaterlichaam,
 - 2°. een zuiveringstechnisch werk,
 - d. een wateronttrekkingsactiviteit,
 - e. een mijnbouwlocatieactiviteit,
 - f. een beperkingengebiedactiviteit met betrekking tot:
 - 1°. een weg,
 - 2°. een waterstaatswerk,
 - 3°. een luchthaven,
 - 4°. een hoofdspoorweg, lokale spoorweg of bijzondere spoorweg,
 - 5°. een installatie in een waterstaatswerk,

- g. een flora- en fauna-activiteit, voor zover het gaat om een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen geval.

§ 5.1.2 Reikwijdte aanvraag omgevingsvergunning en aanwijzing bevoegd gezag

Artikel 5.7 (aanvraag los of gelijktijdig)

1. Een aanvraag om een omgevingsvergunning kan naar keuze van de aanvrager op een of meer activiteiten betrekking hebben.
2. Met het oog op een doelmatig waterbeheer wordt een omgevingsvergunning voor wateractiviteiten, in bij algemene maatregel van bestuur aangewezen gevallen, los aangevraagd van de omgevingsvergunning voor andere activiteiten als bedoeld in de artikelen 5.1 en 5.4.
3. Een omgevingsvergunning voor een activiteit waarbij de locatie van ondergeschikt belang is, wordt, in bij algemene maatregel van bestuur aangewezen gevallen, los aangevraagd van de omgevingsvergunning voor andere activiteiten.
4. Een omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit en een omgevingsvergunning voor een wateractiviteit, met uitzondering van een als wateractiviteit aan te merken beperkingengebiedactiviteit, worden gelijktijdig aangevraagd als:
 - a. die activiteiten betrekking hebben op dezelfde ippc-installatie, of
 - b. op die activiteiten de Seveso-richtlijn van toepassing is.
5. Dit artikel is van overeenkomstige toepassing op aanvragen om wijziging van de voorschriften van een omgevingsvergunning.

Besluit kwaliteit leefomgeving

AFDELING 7.3 INSTRUCTIEREGELS MET HET OOG OP NATUURBESCHERMING

§ 7.3.1 Natuurnetwerk Nederland

Artikel 7.6 (aanwijzing en begrenzing natuurnetwerk Nederland)

1. Bij omgevingsverordening worden de gebieden die het natuurnetwerk Nederland, bedoeld in artikel 2.44, vierde lid, van de wet, vormen, aangewezen en wordt de geometrische begrenzing daarvan vastgelegd.
2. De militaire terreinen OT De Haar, OT De Vlasakkers, OT Havelte West, OT Leusderheide, OT Marnewaard en OT Oirschotse Heide, genoemd in bijlage XIV, onder A, waarvan de geometrische begrenzing bij ministeriële regeling is vastgelegd, maken geen deel uit van het natuurnetwerk Nederland.

Artikel 7.8 (beschermingsregime)

1. Bij omgevingsverordening worden in het belang van de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van het natuurnetwerk Nederland regels gesteld over:
 - a. regels in omgevingsplannen als bedoeld in artikel 4.2, eerste lid, van de wet; en
 - b. projectbesluiten als bedoeld in artikel 2.23, eerste lid, aanhef en onder a, onder 4°, van de wet.
2. De regels verzekeren in ieder geval dat de kwaliteit en oppervlakte van het natuurnetwerk Nederland niet achteruitgaan, dat de samenhang tussen de gebieden van het natuurnetwerk wordt behouden en dat, als binnen het natuurnetwerk activiteiten worden toegelaten die nadelige gevolgen kunnen hebben voor de wezenlijke kenmerken of waarden van het natuurnetwerk, deze gevolgen tijdig worden gecompenseerd, zodanig dat de kwaliteit, oppervlakte en samenhang van het natuurnetwerk behouden blijven.
3. Over militaire terreinen en terreinen met een militair object als bedoeld in artikel 5.150, eerste lid, binnen het natuurnetwerk Nederland worden bij omgevingsverordening alleen regels gesteld

die verzekeren dat tijdige compensatie plaatsvindt van de nadelige gevolgen voor het natuurnetwerk door terreinverharding en bouwactiviteiten op die terreinen.

Besluit activiteiten leefomgeving

AFDELING 11.1 ACTIVITEITEN MET MOGELIJKE GEVOLGEN VOOR NATURA 2000-GEBIEDEN OF BIJZONDERE NATIONALE NATUURGEBIEDEN

§ 11.1.1 Algemeen

Artikel 11.6 (specifieke zorgplicht)

1. Degene die een activiteit als bedoeld in artikel 11.1, eerste lid, verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor het belang, bedoeld in artikel 11.2, is verplicht:

- a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
- b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
- c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.

2. De plicht, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat:

- a. voorafgaand aan het verrichten van activiteiten in, of in de directe nabijheid van een Natura 2000- gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied kennis wordt genomen van de informatie in het aanwijzingsbesluit van het gebied over de leefgebieden voor vogelsoorten, natuurlijke habitats en habitats van soorten waarvoor het gebied is aangewezen en de daarvoor geldende instandhoudingsdoelstellingen;
- b. wordt nagegaan of op voorhand op grond van objectieve gegevens verslechterende of significant verstorende gevolgen kunnen worden uitgesloten;
- c. als die gevolgen niet kunnen worden uitgesloten: wordt nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor de leefgebieden, natuurlijke habitats en habitats van soorten, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen;
- d. alle passende preventieve maatregelen worden getroffen om verslechterende of significant verstorende gevolgen, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, voor het betrokken gebied te voorkomen;
- e. tijdens en na het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of de getroffen maatregelen de beoogde effecten hebben; en
- f. het verrichten van de activiteit wordt gestaakt, of, als staken van de activiteit redelijkerwijs niet meer mogelijk is, passende herstelmaatregelen worden getroffen als zich, ondanks de getroffen maatregelen, verslechterende of significant verstorende gevolgen voordoen voor de leefgebieden, natuurlijke habitats of habitats van soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

AFDELING 11.2 ACTIVITEITEN MET BETREKKING TOT DIEREN OF PLANTEN IN HET WILD

§ 11.2.1 Algemeen

Artikel 11.27 (specifieke zorgplicht)

1. Degene die een flora- en fauna-activiteit of een activiteit als bedoeld in artikel 11.22, eerste lid, onder b tot en met g, verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de belangen, bedoeld in artikel 11.23, is verplicht:

- a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
 - b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
 - c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.
2. Voor flora- en fauna-activiteiten houdt deze plicht in ieder geval in dat:
- a. voorafgaand aan het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid op de locatie waar de activiteit wordt verricht of in de directe nabijheid van die locatie van:
 - 1°. van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten, genoemd in bijlage I bij de Vogelrichtlijn, en niet in die bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 4, tweede lid, van die richtlijn;
 - 2°. van nature in Nederland in het wild levende dieren of planten van soorten, genoemd in de bijlagen II, IV en V bij de Habitatrichtlijn;
 - 3°. dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IX of in de rode lijsten, bedoeld in artikel 2.19, vijfde lid, onder a, onder 3°, van de wet; en
 - 4°. voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats;
 - b. als deze aanwijzingen er zijn: wordt vastgesteld of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten;
 - c. als die gevolgen niet kunnen worden uitgesloten: wordt nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten;
 - d. alle passende preventieve maatregelen worden getroffen om die nadelige gevolgen te voorkomen;
 - e. tijdens en na het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of de getroffen maatregelen de beoogde effecten hebben; en
 - f. het verrichten van de activiteit wordt gestaakt als de nadelige gevolgen toch niet worden voorkomen, of, als staken van de activiteit redelijkerwijs niet meer mogelijk is, passende herstelmaatregelen worden getroffen.
3. Voor de uitoefening van de jacht en activiteiten om populaties van in het wild levende dieren te beheren of om schade door dieren te bestrijden houdt deze plicht in ieder geval in, dat een ieder die een in het wild levend dier doodt of vangt voorkomt dat het dier onnodig lijdt.

Artikel 11.28 (voorkomen onnodig lijden van dieren)

Een ieder die een in het wild levend dier doodt of vangt, voorkomt dat het dier onnodig lijdt.

§ 11.2.3 Flora- en fauna-activiteiten: omgevingsvergunning soorten habitatrichtlijn

Artikel 11.46 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten habitatrichtlijn: schadelijke handelingen)

(In de Wet natuurbescherming artikel 3.5)

1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:
 - a. het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk doden of opzettelijk vangen van in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onder a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn;
 - b. het opzettelijk verstoren van dieren als bedoeld onder a;
 - c. het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren als bedoeld onder a;

- d. het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld onder a; en e. het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b, bij de habitatrichtlijn of bijlage I bij het verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied.
- 2. Het verbod geldt niet als: a. het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan artikel 16, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of b. de activiteit uitvoering geeft aan: 1°. een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of 2°. een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.
- 3. Onder de soorten, bedoeld in het eerste lid, onder a, worden niet begrepen de soorten, bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn.

§ 11.2.4 Flora- en fauna-activiteiten: omgevingsvergunning andere soorten

Artikel 11.54 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen andere soorten: schadelijke handelingen) (In de Wet natuurbescherming artikel 3.10)

- 1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:
 - a. het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder A;
 - b. het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren als bedoeld onder a; en
 - c. het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B.
- 2. Het verbod geldt niet als:
 - a. het gaat om het doden of vangen van de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis, of om het beschadigen of vernielen van hun vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden;
 - b. het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan de eisen die zijn opgenomen artikel 8.74l van het Besluit kwaliteit leefomgeving; of
 - c. de activiteit deel uitmaakt van:
 - 1°. een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
 - 2°. een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.

Vogels

Verblijfplaatsen van broedvogels zijn door de Omgevingswet beschermd. Tijdens werkzaamheden of evenementen dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels. De Omgevingswet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 11.37 Bal. Voor deze soorten is geen vergunning nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. Deze groep is opgedeeld in enkele categorieën waarop de verbodsbepalingen van artikel 11.37 jaarrond van kracht zijn:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Het betreft de vogelsoorten:

 Boomvalk	(<i>Falco subbuteo</i>)
 Buizerd	(<i>Buteo buteo</i>)
 Gierzwaluw	(<i>Apus apus</i>)
 Grote gele kwikstaart	(<i>Motacilla cinerea</i>)
 Havik	(<i>Accipiter gentilis</i>)
 Huismus	(<i>Passer domesticus</i>)
 Kerkuil	(<i>Tyto alba</i>)
 Oehoe	(<i>Bubo bubo</i>)
 Ooievaar	(<i>Ciconia ciconia</i>)
 Ransuil	(<i>Asio otus</i>)
 Roek	(<i>Corvus frugilegus</i>)
 Slechtvalk	(<i>Falco peregrinus</i>)
 Sperwer	(<i>Accipiter nisus</i>)
 Steenuil	(<i>Athene noctua</i>)
 Wespendif	(<i>Pernis apivorus</i>)
 Zwarte wouw	(<i>Milvus migrans</i>)

Er zijn ook vogelnesten die worden aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet strikt beschermd.

5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.